

Sygn. akt

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Jabłońska (spr.)

Sędziowie: SSO Halina Czechowska

SSO Danuta Ciszewska

Protokolant: Katarzyna Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2013r.
na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania **J D**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K**

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Rejonowego w K

Wydziału Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych

z dnia października 2013 r. sygn. akt

postanawia

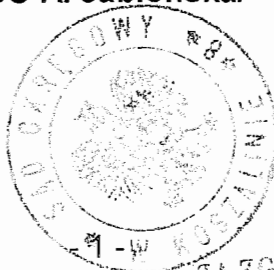
na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102 poz. 643 z późn. zm.) zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z zapytaniem czy art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009r. Nr 178, poz. 1380 z późn. zm.), w zakresie w jakim pomija on uprawnienia strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej, w tym członka ochotniczej straży pożarnej do zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego w wysokości 100 % podstawy wymiaru, w sytuacji gdy stał się on we wskazanych w tym przepisie okolicznościach czasowo niezdolny do pracy, zgodny jest z wyrażoną w art. 2 Konstytucji zasadą sprawiedliwości społecznej i w art. 32 zasadą równości wobec prawa.

/SSO H. Czechowska/

/SSO A. Jabłońska/

/SSO D. Ciszewska /

Na oryginale
właściwe podpisy

Sekretarz Sądów
ZA ZGODNOŚĆ K OBYWIAŁOŚCI
ZWIERDZAM

Wioletta Ołuzińska

Sygn. akt.:

UZASADNIENIE

Wątpliwość co do konstytucyjności przepisu art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 178, poz. 1380 z późn.zm.) pojawiły się na tle następującego stanu faktycznego –

Ubezpieczony J D jest w jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej w U W trakcie akcji ratowniczo-gasniczej w dniu stycznia 2013r. ubezpieczony doznał

do lipca 2013r. przebywał na zwolnieniu lekarskim. Zdarzenie, które miało miejsce w dniu stycznia 2013r. uznane zostało przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za wypadek w szczególnych okolicznościach w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 30 października 2002r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (t.j. z 2013r., poz. 737).

W związku z wnioskiem ubezpieczonego z lutego 2013r. o wypłatę zasiłku chorobowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K decyzją z czerwca 2013r. odmówił ubezpieczonemu prawa do wyrównania zasiłku chorobowego z tytułu wypadku przy pracy za okres od stycznia 2013r. do lipca 2013r. w wysokości 100% podstawy wymiaru.

W tym czasie J D podlegał ubezpieczeniu społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, stąd też Zakład Ubezpieczeń Społecznych za sporny okres wypłacił ubezpieczonemu zasiłek chorobowy w wysokości 80% podstawy wymiaru na podstawie przepisu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j.Dz.U. z 2010r., Nr 77, poz.512 z późn.zm.).

Wyrokiem z dnia października 2013r. Sąd Rejonowy w K oddalił odwołanie J D od decyzji z dnia czerwca 2013r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K , który odmówił ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego z tytułu wypadku przy pracy za okres od stycznia 2013r. do lipca 2013r. w wysokości 100% podstawy wymiaru.

Podstawą prawną wydanego rozstrzygnięcia był przepis art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j.Dz.U. z 2009r., Nr 178, poz. 1380 z późn.zm.), który stanowi, że z zakresu zabezpieczenia społecznego, członkowi ochotniczej straży pożarnej, w związku z udziałem w działaniach ratowniczych, przysługuje wyłącznie jednorazowe odszkodowanie w razie doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu (art. 26 ust. 1 pkt) oraz renta z

tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy (art. 26 ust. 1 pkt 2). Sąd Rejonowy uznał więc, że istotnie wśród świadczeń należnych strażakowi ochotniczej straży pożarnej, w związku z jego udziałem w akcji ratowniczej, nie przewidziano zasiłku chorobowego.

Sąd Rejonowy wskazał w uzasadnieniu, że zasady podlegania ubezpieczeniu chorobowemu oraz warunki nabywania świadczenia określają bezwzględnie obowiązujące przepisy. Podstawowym aktem prawnym jest ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.Dz.U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 z późn.zm.). W art. 11 ust. 1 i 2 w zw. z art. 6 tej ustawy ustalono krąg osób podlegających obowiązkowo i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu i nie ma wśród nich strażaków ochotniczej straży pożarnej, którzy nie uzyskują przychodu w rozumieniu art. 4 pkt 9 i 10 tej ustawy, a co za tym idzie nie mają możliwości odprowadzania comiesięcznych składek na ubezpieczenie chorobowe. J D jako strażak ochotniczej straży pożarnej nie uzyskiwał przychodów z tej działalności, ekwiwalent wypłacany w trybie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej nie stanowi bowiem przychodu w rozumieniu art. 4 pkt 9 i 10 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a skoro tak, to nie odprowadzał też składek na ubezpieczenie chorobowe. Z tytułu wykonywania służby w ochotniczej straży pożarnej nie był objęty ubezpieczeniem chorobowym, więc brak było podstaw do wypłaty świadczenia z ubezpieczenia, którego nie było.

Sąd Rejonowy zauważył, że organ rentowy prawidłowo wypłacił J D zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego, które opłacał z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w wysokości w wysokości 80% podstawy wymiaru zasiłku. Wprawdzie zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j.Dz.U. z 2009r., Nr 167, poz. 1322 z późn.zm.) zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego przysługują w wysokości 100% podstawy wymiaru. Jednakże przepisy tej ustawy nie mają zastosowania do strażaków ochotniczej straży pożarnej, którzy nie uzyskują przychodu ze swojej działalności i w związku z tym nie podlegają ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 w zw. z art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Dlatego też wypadek powstały w związku z udziałem strażaka ochotniczej straży pożarnej w działaniach ratowniczych nie jest wypadkiem przy pracy ani wypadkiem zrównanym z wypadkiem przy pracy w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Jednocześnie J D nie mógł uzyskać zasiłku chorobowego w wysokości 100% podstawy wymiaru z ubezpieczenia wypadkowego opłacanego przez niego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, bowiem nie uległ on wypadkowi przy wykonywaniu zwykłych czynności związanych z prowadzeniem tej działalności (art. 3 ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy o chorób zawodowych).

Ubezpieczony J D zarówno przed Sądem I instancji, jak też we wniesionej apelacji zarzucał, że przepis stanowiący podstawę rozstrzygnięcia narusza zasadę równości wobec prawa i w ten sposób pozostaje niezgodny z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie, w jakim pomija uprawnienie członka ochotniczej straży pożarnej, który w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub w ćwiczeniach doznał uszczerbku na zdrowiu, do zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego w wysokości 100 % podstawy wymiaru.

Argumentował, że specyfika prowadzonych przez ochotniczą straż pożarną działań ratowniczych zasadniczo nie różni się od specyfiki takich działań wykonywanych przez Państwową Straż Pożarną. W większości przypadków, obie te formacje prowadzą działania wspólnie, pod kierownictwem organów Państwowej Straży Pożarnej, zaś ewentualne różnice w wykonywanych działaniach wynikają zasadniczo tylko z wyposażenia obu formacji oraz przebytych kursów i posiadanych specjalizacji jej członków.

Jednocześnie w razie doznania uszczerbku na zdrowiu w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub w ćwiczeniach i wynikłej stąd niezdolności do służby lub pracy, strażak Państwowej Straży Pożarnej lub też strażak zawodowy zakładowych lub gminnych zawodowych straży pożarnych, uzyskuje bądź to uposażenie w pełnej wysokości (art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o Państwowej Straży Pożarnej), bądź zasiłek chorobowy w wysokości 100 % podstawy wymiaru (w przypadku strażaków zawodowych innych formacji zatrudnionych na podstawie umowy o pracę) - członkowi ochotniczej straży pożarnej zaś, w razie doznania uszczerbku na zdrowiu w identycznej sytuacji przysługuje jedynie, zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej, prawo do jednorazowego odszkodowania w razie doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu oraz renty z całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy. W konsekwencji, w razie doznania uszczerbku na zdrowiu w związku z prowadzonymi działaniami ratowniczymi lub ćwiczeniami, skutkującego niezdolnością do pracy, członek ochotniczej straży pożarnej nie uzyska żadnego zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego (chyba że uprawnienie do takowego posiada z innego tytułu ubezpieczenia), podczas gdy strażak Państwowej Straży Pożarnej zachowa uprawnienie do wynagrodzenia w pełnej wysokości za cały okres niezdolności do służby z powodu choroby.

Ubezpieczony J D skonstruował, że przepis art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej w opisanej wyżej sytuacji narusza zasadę równości wyrażoną w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, dyskryminując członków ochotniczej straży pożarnej w porównaniu do sytuacji strażaków Państwowej Straży Pożarnej wyłącznie z powodu przynależności do określonej formacji ochrony przeciwpożarowej. Pokreślił, że w trakcie działań ratowniczych, obydwie formacje wykonują tożsame zadania, narażają się na identyczne zagrożenie i ryzykują jednakowo doznaniem uszczerbku na zdrowiu. W sytuacji, gdyby jednak taki uszczerbek nastąpił, prawa członków obu tych formacji pozostają istotnie zróżnicowane, z pokrzywdzeniem ok. 700.000 członków

ochotniczej straży pożarnej. Osoby te są bowiem pozbawione uprawnień zasiłkowych, chyba że posiadają uprawnienie do takiego zasiłku z innego tytułu, ale nawet wówczas zasiłek ten wynosi jedynie 80 % podstawy wymiaru. Postawieni w identycznej sytuacji strażacy zawodowi, uczestniczący w działaniach ratowniczych ramię w ramię ze strażakami-ochotnikami, uprawnieni są zaś do 100 % swojego uposażenia za czas choroby.

Sąd Okręgowy powziął wątpliwość co do zgodności z przepisem art. 2 i 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przepisu art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej, w zakresie w jakim pomija on uprawnienia strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej, w tym członka ochotniczej straży pożarnej, który doznał uszczerbku na zdrowiu w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach, skutkującego niezdolnością do pracy, do zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego w wysokości 100 % podstawy wymiaru.

Stan faktyczny sprawy był bezsporny. J D , jako w jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej w U w dniu stycznia 2013r. uczestniczył w akcji ratowniczo - gaśniczej, podczas której doszło u niego do co wywołało u niego niezdolność do pracy w okresie od stycznia 2013r. do lipca 2013r. Ubezpieczony przez ten okres pobierał zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego opłacanego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, w wymiarze 80% podstawy wymiaru.

System ochrony przeciwpożarowej w Polsce regulowany jest zasadniczo przez dwa akty prawne: ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej i ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej. Pierwsza z nich, o charakterze ogólnym, w przepisie art. 15 ustawy określa jednostki ochrony przeciwpożarowej, do której przynależy ochotnicza straż pożarna. Zgodnie z treścią art. 19 tej ustawy, ochotnicza straż pożarna to umundurowana jednostka ochrony przeciwpożarowej, wyposażona w specjalistyczny sprzęt, przeznaczona przede wszystkim do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami, funkcjonująca w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o stowarzyszeniach. Przy czym bezpośredni udział w działaniach ratowniczych mogą brać członkowie ochotniczych straży pożarnych, którzy ukończyli 18 lat i nie przekroczyli 65 lat, posiadający aktualne badania lekarskie dopuszczające do udziału w działaniach ratowniczych oraz odbyli szkolenie pożarnicze, o którym mowa w ustawie. Wszelkie sprawy dotyczące ochrony przeciwpożarowej, określone w statucie ochotniczej straży pożarnej i ich związku, wymagają uzgodnienia z komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej właściwym ze względu na teren działania lub Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej w przypadku związku ochotniczych straży pożarnych działającego na terenie całego kraju.

Przepis art. 22 ust. 1 w/w ustawy stanowi zaś, że działanie ratownicze prowadzą jednostki ochrony przeciwpożarowej w tym ochotnicza straż pożarna, co więcej

zgodnie z treścią art. 23 ust. 1 tej ustawy, jednostka ta ma obowiązek uczestniczyć, na wezwanie Państwowej Straży Pożarnej, w działaniach ratowniczych również poza terenem własnego działania.

W ocenie Sądu Okręgowego, sposób organizacji ochotniczej straży pożarnej, jej funkcje i zadania w trakcie prowadzenia akcji ratowniczych oraz wprowadzone przez ustawodawcę podporządkowanie organom Państwowej Straży Pożarnej prowadzi do konkluzji, że występują sytuacje, w których członkowie ochotniczej straży pożarnej oraz strażacy Państwowej Straży Pożarnej wykonują ten sam zawód – strażaka, szczególnie w trakcie prowadzenia akcji ratunkowej. Strażak ochotniczej straży pożarnej wyposażony jest w taką samą odzież ochronną oraz sprzęt ratowniczy, wykonuje tożsame czynności jak strażak Państwowej Straży Pożarnej, na polecenia kierującego akcją ratowniczą, który dysponuje grupą osób oraz środkami/urządzeniami jako całość, bez podziału na dane formacje, w celu zlikwidowania zagrożenia. Inaczej mówiąc członek ochotniczej straży pożarnej w równym stopniu poświęca swój czas, wysiłek i zdrowie w ochronę przeciwpożarową, czyli w działanie mające na celu ochronę życia, zdrowia, mienia innych osób lub ochronę środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innymi zagrożeniami, jak czyni to strażak Państwowej Straży Pożarnej. W konsekwencji w trakcie prowadzenia akcji ratunkowej, czy też ćwiczeń, członek ochotniczej straży pożarnej jest w taki sam sposób narażony na wystąpienie uszczerbku na zdrowiu, który powoduje okresową niezdolność do pracy (wymagającą leczenia w ramach zwolnień lekarskich lub rehabilitacji) jak strażak Państwowej Straży Pożarnej.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej reguluje sytuację faktyczno-prawną członka ochotniczej straży pożarnej, w której wymieniono szereg jego uprawnień w związku z udziałem w działaniach ratowniczych, tj. jednorazowe odszkodowanie w razie doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu (art. 26 ust. 1 pkt 1), renta z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy (art. 26 ust. 1 pkt 2), odszkodowanie z tytułu szkody w mieniu (art. 26 ust. 1 pkt 3), ochrona przewidziana w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych (art. 27 pkt 2), ekwiwalent pieniężny (art. 28 ust. 1 i 2), prawo do okresowych bezpłatnych badań lekarskich (art. 28 ust. 6 w zw. z art. 32 ust. 3 pkt 3), prawo do uczestniczenia w nieodpłatnym szkoleniu pożarniczym organizowanym przez Państwową Straż Pożarną (art. 35 ust. 1 w zw. z art. 28 ust. 1), bezpłatne umundurowanie (art. 32 ust. 3 pkt 1) oraz ubezpieczenie w instytucji ubezpieczeniowej (art. 32 ust. 3 pkt 2).

Z powyższego wyliczenia wynika, że uprawnienia członka ochotniczej straży pożarnej z zakresu zabezpieczenia społecznego enumeratywnie wymienione zostały w art. 26 ust. 1 pkt. 1 i 2 tej ustawy i brak wśród nich zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego z tytułu czasowej niezdolności do pracy powstałej podczas udziału w akcji ratowniczej lub ćwiczeniach.

W powołanym przepisie uregulowano roszczenia o charakterze odszkodowawczym, jednakże w ocenie Sądu orzekającego w sprawie, zasiłek chorobowy oraz świadczenie rehabilitacyjne mają zbliżony charakter. Ugruntowana jest bowiem zasada, że co prawda zasiłek chorobowy nie ma na celu pełnej kompensacji sui

generis "szkody", jednakże ma łagodzić skutki ryzyka niezdolności do pracy z powodu choroby (vide: J. Jończyk, Prawo do zabezpieczenia społecznego, Zakamycze 2003, s. 208).

Jednocześnie, co słusznie podniósł ubezpieczony, w identycznej sytuacji, strażak Państwowej Straży Pożarnej lub też strażak zawodowy zakładowych lub gminnych zawodowych straży pożarnych, uzyskuje bądź to uposażenie w pełnej wysokości (art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o Państwowej Straży Pożarnej), bądź zasiłek chorobowy w wysokości 100 % podstawy wymiaru (w przypadku strażaków zawodowych innych formacji zatrudnionych na podstawie umowy o pracę).

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek podstaw przyjęcia, że ustawodawca świadomie pominął uprawnienie członków ochotniczej straży pożarnej do świadczeń z tytułu krótkotrwałej niezdolności do pracy, powstałej na skutek udziału w akcji ratowniczej lub ćwiczeniach. Zdaniem Sądu w sytuacji tej licznej grupy osób (ok. 700.000) doszło do tzw. pominięcia legislacyjnego.

Zauważyć należy, że Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie wielokrotnie ustosunkowywał się do zarzutu "pominięcia legislacyjnego". Wskazywał na dopuszczalność oceny aktu normatywnego z punktu widzenia tego, czy w jego przepisach nie brakuje unormowań, bez których, ze względu na naturę objętej danym aktem regulacji, może on budzić wątpliwości natury konstytucyjnej (vide: m.in. orzeczenie z 3 grudnia 1996r., sygn. K 25/95, opubl. OTK ZU 6/1996/52; postanowienia z 11 grudnia 2002r., sygn. SK 17/02, opubl. OTK ZU 7/A/2002/98 oraz z 29 listopada 2010r., sygn. P 45/09, opubl. OTK ZU 9/A/2010/125). Odróżnienie "zaniechania ustawodawczego" od "regulacji fragmentarycznej i niepełnej" uzależnione było do odpowiedzi, czy istotnie w danej sytuacji zachodzi jakościowa tożsamość albo przynajmniej daleko idące podobieństwo materii unormowanych w danym przepisie i tych, pozostawionych poza jego zakresem.

Sąd Okręgowy zauważył, że istotnie strażacy ochotniczej straży pożarnej pominięci zostali w uprawnieniu do zasiłku chorobowego i zasiłku chorobowego w sytuacji, gdy inne zawodowe jednostki ochrony przeciwpożarowej posiadają to uprawnienie na wypadek uszczerbku na zdrowiu w trakcie udziału w tożsamej akcji ratowniczej lub ćwiczeniach. Co więcej analiza przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej pozwala na stwierdzenie, że ustawodawca miał na uwadze, by członkowie ochotniczej straży pożarnej z racji pełnienia ważkich dla interesu społecznego i publicznego obowiązków posiadali jak najpełniejszą ochronę. W konsekwencji, w trakcie prowadzenia akcji ratowniczej korzystają oni z ochrony jak dla funkcjonariuszy publicznych, mają też prawo do świadczeń odszkodowawczych nie tylko w razie poniesienia szkody na osobie (uszczerbek na zdrowiu) ale również w mieniu. Tym samym uznać należy, że brak dla tej grupy osób świadczeń z zakresu zaopatrzenia społecznego, których dotyczy pytanie prawne, stanowi przeoczenie ustawodawcy. Powstałe w ten sposób zróżnicowanie ich sytuacji prawnej nie znajduje jednak żadnego racjonalnego, celowościowego czy też systemowego uzasadnienia, a jako takie jest naruszeniem równego traktowania wobec prawa, które powinno urzeczywistniać demokratyczne państwo prawa i sprzeczne jest z zasadą sprawiedliwości społecznej wyrażoną w art. 2 Konstytucji.

Wynikający z art. 32 ust. 1 Konstytucji nakaz równego traktowania przez władze publiczne nie jest oczywiście absolutny. Ewentualne odstępstwa muszą jednak być uzasadnione innymi wartościami konstytucyjnymi. Zgodnie z ustabilizowaną linią orzecniczą Trybunału Konstytucyjnego wyjątki muszą spełniać łącznie następujące warunki: pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma, oraz służyć realizacji tego celu i treści; być proporcjonalne, tzn. waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych; pozostawać w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych (vide: wyrok z 18 listopada 2008r., sygn. P 47/07, opubl. OTK ZU 9/A/2008/156).

Zdaniem Sądu Okręgowego nie sposób wskazać ani istotnej cechy, która racjonalnie tłumaczyłaby różne traktowanie w zakresie uprawnień z zakresu zaopatrzenia społecznego na wypadek niezdolności do pracy będącej wynikiem uszczerbku na zdrowiu powstałego w trakcie akcji ratowniczej lub ćwiczeń strażaków Państwowej Straży Pożarnej oraz strażaków zawodowych z innymi strażakami jednostek ochrony przeciwpożarowej, w tym z członkami ochotniczej straży pożarnej, ani wartości, zasad lub norm konstytucyjnych stanowiących podstawę różnicowania podmiotów podobnych. Ponadto waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie podmiotów podobnych nie stoi w rozpoznawanej sprawie w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostały naruszone w wyniku różnego traktowania podmiotów podobnych. Podkreślenia wymaga, że w sferze prawa do zabezpieczenia społecznego art. 32 ust. 2 Konstytucji RP jest źródłem zasady równości wobec prawa, rozumianej jako nakaz, aby wszystkie podmioty prawa (adresaci norm prawnych) charakteryzujące się daną cechą istotną (relewaną) w równym stopniu były traktowane równo - bez dyskryminowania i faworyzowania" (vide: wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 18 listopada 2008 r., sygn. P 47/07, opubl. OTK ZU 9/A/2008/156; z 21 czerwca 2001r., sygn. SK 6/01, opubl. OTK ZU 5/A/2001/121; z 24 października 2005r., sygn. P 13/04, opubl. OTK ZU 9/A/2005/102; z 11 grudnia 2006 r., sygn. SK 15/06, opubl. OTK ZU 11/A/2006/170).

Przepisy ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o Państwowej Straży Pożarnej niewątpliwie stanowią o szczególnym statusie prawnym wyróżniającym strażaków Państwowej Straży Pożarnej na tle szerokiej grupy osób które, na podstawie ustawy o ochronie przeciwpożarowej, są zaangażowane w ochronę przeciwpożarową. Strażacy Państwowej Straży Pożarnej pełnią służbę co wiąże się z ich większym zdyscyplinowaniem i dyspozycyjnością. Z tego tytułu posiadają oni pewien katalog obowiązków i przywilejów (np. emerytalne), które są wyłączne dla tej grupy zawodowej, w odniesieniu do strażaków innych jednostek ochrony przeciwpożarowej. Jednocześnie występują sytuacje faktyczne, jak prowadzenie akcji ratowniczych czy ćwiczeń, podczas których wszyscy strażacy przynależni do poszczególnych jednostek ochrony przeciwpożarowej wykonują zadania o równym stopniu uciążliwości pracy, eksploatacji fizycznej i psychicznej oraz z narażeniem na te same

zagrożenia związane z wykonywanymi czynnościami. Stąd też nie jest uzasadnione żadnymi racjonalnymi względami, aby strażak, który uległ uszczerbkowi na zdrowiu, który powoduje czasową niezdolność do pracy podczas tego samego zdarzenia (np. prowadzenia akcji ratowniczej), w zależności od tego czy przynależy do Państwowej Straży Pożarnej, jest strażakiem zawodowym albo też innymi strażakami jednostek ochrony przeciwpożarowej, w tym członkiem ochotniczej straży pożarnej posiadał prawo do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego w wysokości 100% wymiaru albo był tego prawa zupełnie pozbawiony.

Uwagi wymaga, że zdrowie i życie człowieka są dobrami najcenniejszymi, stąd też dobrowolne ich narażenia, tak jak ma to miejsce w przypadku członków ochotniczej straży pożarnej, w celu ochrony zdrowia i życia innych osób oraz ich mienia, w tym mienia publicznego, zasługuje na odpowiednie uznanie i szacunek ze strony ustawodawcy. Stąd też prawo stanowione na wypadek naruszenia zdrowia i życia przez wszystkich członków jednostek ochrony przeciwpożarowej na wypadek prowadzenia akcji ratowniczej lub ćwiczeń, w tym prawo do zabezpieczenia społecznego na wypadek niezdolności do pracy, nie powinny się różnić.

W przepisie art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej wyraźnie wskazano, że jednorazowe odszkodowania, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 tej ustawy, przysługują na zasadach określonych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej w wysokości kwot ustalanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i są wypłacane przez podmioty ponoszące koszty funkcjonowania jednostki ochrony przeciwpożarowej. Stąd uznać należy, że świadczenia z tytułu niezdolności do pracy w postaci zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego dla członków jednostek ochrony przeciwpożarowej, w tym dla członków ochotniczej straży pożarnej, winny również przysługiwać na zasadach określonych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej. Warto przypomnieć, że zgodnie z art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o Państwowej Straży Pożarnej, w razie m.in. choroby strażak otrzymuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia o charakterze stałym i inne należności pieniężne należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności pieniężnych lub na ich wysokość. Inaczej mówiąc, strażak Państwowej Straży Pożarnej otrzymuje wynagrodzenie w całości, stąd uzasadnionym jest, aby osoby z pozostałych, niezawodowych jednostek ochrony przeciwpożarowej, otrzymywały za okres czasowej niezdolności do pracy spowodowanej uszczerbkiem na zdrowiu podczas prowadzenia akcji ratowniczej lub ćwiczeń świadczenia z zaopatrzenia społecznego w wysokości 100% podstawy wymiaru.

Konkludując, w obecnie obowiązującym porządku prawnym stworzona została sytuacja, gdy osoby jedynie z uwagi na przynależność do niezawodowych czy ochotniczych formacji ochrony przeciwpożarowych ale jednocześnie wykonujące obok siebie tożsame czynności, z takim samym narażeniem swego życia i zdrowia w akcjach ratowniczych lub ćwiczeniach, często współpracując ze sobą ramię w ramię, nie mogą skorzystać z tego tytułu z prawa do zasiłku chorobowego lub świadczenia

rehabilitacyjnego w wysokości 100% podstawy wymiaru, jak ma to miejsce w odniesieniu do sytuacji J D

Wyrażony zaś w art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji zakaz dyskryminacji wobec prawa ma charakter uniwersalny. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym oraz gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. W rozpoznawanej sprawie zdaniem Sądu Okręgowego doszło jednak do naruszenia tej zasady, gdyż istotnie sytuacja prawna niezawodowych czy ochotniczych formacji ochrony przeciwpożarowych jest gorsza, niż strażaków formacji zawodowych oraz strażaków Państwowej Straży Pożarnej. Pominięcie wymienionych grup osób w uzyskaniu prawa do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego w wysokości 100 % podstawy wymiaru z tytułu uszczerbku na zdrowiu jakie te osoby doznały w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach, skutkującego niezdolnością do pracy, nie znajduje uzasadnienia w jakichkolwiek zasadach naszego prawa a w szczególności w zasadach konstytucyjnych.

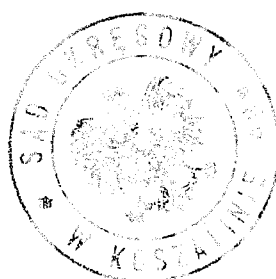
W związku z powyższym Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i przepisu art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997r. zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, gdyż odpowiedź na nie umożliwi rozstrzygnięcie sprawy i ewentualne przyznanie ubezpieczonemu J D zasiłku chorobowego w żądanej wysokości 100% wymiaru.

SSO H.Czechowska

SSO A.Jabłońska (spr.)

SSO D.Ciszewska

Na oryginale
właściwe podpisy

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM
STWIERDZAM

Sekretarz Sądowy

Wioleta Guzińska